Bruk av Wikipedia i helsevitenskap

Antall Wikipedia-henvisninger i helsevitenskapelige tidsskrifter øker, men utgjør fortsatt en liten andel.

I løpet av det siste tiåret har Wikipedia etablert seg som et omfattende og lett tilgjengelig oppslagsverk, og stadig flere henviser til Wikipedia i vitenskapelige artikler. Nå har kanadiske forskere studert bruken av Wikipedia-siteringer i fagfellevurderte artikler innenfor helsevitenskap (1).

1 433 artikler fra 1 008 tidsskrifter indeksert i Medline, PubMed eller Embase med 2 049 Wikipedia-siteringer ble undersøkt. De fleste siteringene forekom etter desember 2010 og ble også funnet i mange tidsskrifter med høy impaktfaktor. 31,6 % av siteringene ble kodet som definisjoner og 23,5 % som beskrivelser.

– Undersøkelsen viser at forfattere av vitenskapelige artikler sannsynligvis er som folk flest og benytter lett tilgjengelige kilder, sier professor Magne Nylenna, direktør for Nasjonalt kunnskapssenter for helse-tjenesten og redaktør av Helsebiblioteket. – For mye av forskningslitteraturen er gjemt bak betalingsmurer eller skjult av brukernavn og passord, sier han.

– Fortsatt er bruken av Wikipedia-henvisninger i vitenskapelige tidsskrifter minimal, og bekymringene som forfatterne av denne studien har for denne utviklingen, er overdreven, synes Nylenna. – Man savner en sammenlikning med henvisninger til andre kilder. Foreldede lærebøker er neppe mer pålitelige enn oppdaterte, gode Wikipedia-oppslag, synes han.

– Forfattere, redaktører og lesere må bli mer kritiske i bruken av alle typer kunnskapskilder. Uansett må det være artikkel-forfatterens vurdering av behov, relevans og pålitelighet som er viktigst når det gjelder valg av kildehenvisninger. Henvisninger til kilder forfatterne selv aldri har lest, kan være et større problem enn at noen få litteraturlister inneholder en og annen henvisning til Wikipedia, mener Nylenna.

Trine B. Haugen
Tidsskriftet

Litteratur

1. Bould MD, Hladkovic ES, Pigford AA et al. References that anyone can edit: review of Wikipedia citations in peer reviewed health science literature. *BMJ* 2014; 348: g1585.

VERDENS HELSE

Antibiotikabruk i Øst-Europa

Bruken av bredspektret antibiotika er høy i flere østeuropeiske land. I tillegg er intravenøs administrasjon av antibiotika mer utbredt enn i nordeuropeiske land.

Illustrasjonsfoto: Science Photo Library/NTB scanpix

I en studie basert på salgstall fra 2011 er bruken av antibiotika i 16 land øst og sør i Europa undersøkt. Det estimerte forbruket varierte fra 15,3 definerte døgndoser (DDD) per 1 000 innbyggere i Armenia til 42,3 i Tyrkia. Peniciliner med utvidet spektrum var den mest brukte gruppen antibiotika i alle landene, mens smalspektret penicillin som fenoksymetylpenicillin var lite brukt (0,02–1,3 DDD per 1 000 innbyggere). I Tyrkia utgjorde kombinasjonspreparater med amoksisillin og betalaktamasehemmer 30,7 % av det totale forbruket.

Montenegro hadde høyest bruk av makrolider/linkosamid, som utgjorde 15,8 % av det totale antibiotikaforbruket i landet. I Aserbajdsjan ble nær halvparten av all antibiotika gitt parenteralt, mens dette kun gjaldt 2,1 % av Tyrkias totale forbruk.

– I studien påvises det store variasjoner i bruken av antibiotika og i administrasjonsformer i presumptivt sammenliknbare land. Det er oppsiktsvekkende at makrolider, som er annenhåndspreparater, utgjør en femdel av antibiotikaforbruket i noen land, og at halvparten av antibiotikaen i et land gis

parenteralt, sier overlege Dag Berild ved Oslo universitetssykehus.

– Forfatterne tar opp at anslagsvis 50 % av antibiotikaen i disse landene selges uten resept og at mistillit til leger, kombinert med aggressiv markedsføring av antibiotika, kan bidra til selvmedisinering. Helsemyndighetene i de aktuelle landene bør øke innsatsen mot overforbruk og misbruk av antibiotika for å bremse fremveksten av resistente bakterier, sier han.

– Antibiotikabruken varierer også i Vest-Europa, med høyest forbruk i sør og lavest i nord. I Norge er det påvist store variasjoner i antibiotikabruken mellom sammenliknbare sykehjem og sykehus. Vi har åpenbart også et forbedringspotensial, sier Berild.

Matilde Risopatron Berg
Sykehuset Innlandet, Hamar

Litteratur

1. Versporten A, Bolokhovets G, Ghazaryan L et al. Antibiotic use in eastern Europe: a cross-national database study in coordination with the WHO Regional Office for Europe. *Lancet Infect Dis* 2014; 14: 381–7.